

ВІДПОВІДІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка на рекомендації з подальшого удосконалення освітньо-професійної програми **1686 «Історія»**

за спеціальністю 032 Історія та археологія

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (заочна форма),
викладені у проектів Експертного висновку галузевої експертної ради

Висловлюємо щирю вдячність членам галузевої експертної ради за ґрунтовний і високопрофесійний аналіз, рекомендації та пропозиції щодо подальшого удосконалення освітньої програми з підготовки бакалаврів історії зі спеціальності 032 Історія та археологія на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Надані рекомендації сприятимуть подальшому вдосконаленню освітньої програми та її реалізації відповідно до цілей програми та побажань різних груп стейкхолдерів.

Надаємо коментарі щодо висловлених членами Галузевої експертної ради рекомендацій:

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь Університету
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	ГЕР рекомендує ЗВО: 1) уніфікувати та формалізувати систему взаємодії ЗВО з зацікавленими сторонами стосовно оновлення ОП; 2) поважаючи академічну автономію ЗВО, зважаючи на потребу в швидкому і адекватному реагуванні на пропозиції зацікавлених сторін, розглянути можливість зменшення терміну оновлення ОП; 3) скорегувати інформацію, представлену на с. 6 у ВСО, де зазначено, що "випускник ОР «Бакалавр» за спеціальністю «Історія та археологія» може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях, в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації. PR - технологіях; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо", з ОК, що забезпечують набуття відповідних компетенцій для реалізації задекларованих можливостей випускників.	1) Рекомендація ГЕР щодо уніфікації та формалізації взаємодії Університету з зацікавленими сторонами стосовно оновлення ОП приймається, оскільки реалізується в Університеті. 2) В Університеті було визнано за доцільне запровадити п'ятирічний термін дії ОП, оскільки це передбачає підготовку якісного освітнього продукту, що буде актуальний і життєздатний мінімально такий термін і повністю відповідає практиці ЄПВО. Безперервне оновлення ОП знижує якість освітнього процесу, ускладнює його забезпечення і «розмиває» освітні цілі у здобувачів освіти. Але рішення Університету не виключають системного оновлення окремих компонентів ОП, що здійснюється і в чому можна пересвідчитись при ознайомленні з робочими програмами навчальних дисциплін, що наявні у відкритому доступі на сайті кафедри давньої та нової історії України 3) Задекларовані можливості для подальшого працевлаштування випускників за ОП «Історія» відповідають тим ОК, що передбачені в процесі вивчення студентами обов'язкових та вибіркового курсів, що належать до даної ОП і засвідчуються відповідним працевлаштуванням наших випускників.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	ГЕР рекомендує: 1) запровадити конкретний ОК для формування ЗК4; 2) забезпечити внутрішню логіку в поєднанні окремих ОК у переліку вибіркового блоків. Зокрема, ОК	1) Щодо рекомендації запровадити конкретну ОК для формування ЗК4, то вона буде ретельно вивчена, з врахуванням того, що, по-перше, ця ЗК забезпечується низкою наявних на ОП навчальних

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь Університету
	<p>"Відносини між США та Китаєм: історія та сучасний стан", "Історія цивілізацій Доколумбової Америки" не корелюються з блоком "Суспільно-політичні процеси в Україні та світі"; 3) поважаючи академічну автономію ЗВО, зважаючи на практику, відображену у звіті ЕГ, переглянути діапазон вибору здобувачів у напрямі розширення прав здобувачів на присвоєння професійної кваліфікації; 4) до кінця 2023/2024 навчального року урізноманітнити практичну компоненту в підготовці здобувачів на ОП; 5) розглянути можливість щодо запровадження модулів чи ОК, щоб підсилити розвиток у здобувачів критичного мислення; 6) пояснити доцільність і правомірність додавання до професії "стажист-дослідник" саме історії, зважаючи на те, що професійна кваліфікація зазначена в ОП як підклас КП 3119. У Класифікаторі професій ДК 003:2010 підклас 3119 має найменування «Інші технічні фахівці в галузі фізичних наук та техніки»; 7) зважаючи на інформацію, відображену у звіті ЕГ (с. 6), запровадити практику інформування здобувачів щодо умов отримання професійної кваліфікації.</p>	<p>дисциплін, а також того що надійнішими є рішення за яких компетентності формуються не однією а кількома ОК. 2) Щодо рекомендації про забезпечення внутрішньої логіки в поєднанні окремих ОК у переліку вибіркового блоку, то цей підхід був ключовим у формуванні кожного з вибіркового блоку. Він проявляється не так у назві, як у внутрішньому наповненні відповідних навчальних курсів. Зокрема, ОК "Відносини між США та Китаєм: історія та сучасний стан" введений до блоку "Суспільно-політичні процеси в Україні та світі", тому що присвячений суспільно-політичним процесам у світі. Але при цьому в ньому присутня українська складова – роль українського чинника у китайсько-американських взаєминах, що чітко засвідчують у поточні відносини цих двох держав. 3) Вибір здобувачами вибіркового блоку цілком забезпечується їх особистим вибором. А в питанні присвоєння професійної кваліфікації Університет чітко дотримується вітчизняного законодавства і дбає про власну репутацію у роботодавців, оскільки саме вона є запорукою подальшої успішної кар'єри випускників. 4) Рекомендація щодо урізноманітнення практичної компоненти в підготовці здобувачів на ОП до кінця поточного навчального року не є настільки нагальною, оскільки всі ті хто навчається на ОПП «Історія» вже пройшли практику. Тож це питання має бути вирішене вже для наступних наборів абітурієнтів на дану ОПП. 5) Викладачі кожної навчальної дисципліни заохочують проявлення самостійного критичного мислення здобувачами вищої освіти за даною ОПП. Тож ця рекомендація давно реалізується. 6) Даний пункт може бути скоригований відповідно Класифікатора професій. 7) Дана рекомендація обов'язково буде врахована. Під час вступу абітурієнтів інформують про кваліфікацію, яка може бути їм присвоєна після успішного завершення навчання.</p>
Критерій 3. Доступ до	ГЕР рекомендує: 1) розмістити на офіційному сайті закладу програму	1) Програми співбесіди для абітурієнтів, котрі мають на це право при вступі,

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь Університету
освітньої програми та визнання результатів навчання	співбесіди для тих абітурієнтів, хто має на це право; 2) активізувати практику реалізації внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності, застосовуючи, зокрема, сучасні онлайн-технології; 3) активізувати інформаційну роботу щодо обізнаності студентів із їхніми можливостями у цій сфері, започаткувати реалізацію набуття здобувачами неформальної освіти.	розміщені на сайті факультету для студентів денної форми навчання і є ідентичними і для вступників на заочну форму навчання. Вони розміщуються на сайті після оголошення набору на програму. 2) Рекомендація ГЕР щодо практики внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності є доречно, але після зміни поточної ситуації в країні. 3) Робота зі студентами щодо їх обізнаності з процедурою та можливостями в питанні академічної мобільності ведеться в Університеті на постійній основі. Зокрема, цим займається відділ академічної мобільності, що має власні інтернет-ресурси до яких наявний вільний доступ усіх бажаючих.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	ГЕР рекомендує: 1) також застосовувати інтерактивні та проблемно-орієнтовані методи навчання; 2) розмістити у вільному доступі методичні матеріали щодо організації самостійної роботи, написання курсових робіт; 3) активізувати участь здобувачів у НДР МОН, грантах НФДУ; 4) оновити методичний та дидактичний матеріал, адаптований до онлайн-навчання.	1) Рекомендація ГЕР про застосування інтерактивних та проблемно-орієнтованих методів навчання реалізується. 2) Рекомендація про розміщення у вільному доступі методичних матеріалів щодо організації самостійної роботи, написання курсових робіт реалізована, оскільки відповідні матеріали розміщені на сайті історичного факультету, а також кафедри давньої та нової історії України 3) Рекомендація ГЕР про активізацію участі здобувачів у НДР МОН та грантах НФДУ, реалізується. Проте специфіка студентського контингенту на даній ОП, пов'язана з тим, що значний відсоток студентів становлять військові, котрі зараз задіяні у захисті суверенітету України обумовлює те, що повною мірою це буде можливо після перемоги України в війні. 4) Рекомендація ГЕР щодо оновлення методичного та дидактичного матеріалу, адаптованого до онлайн-навчання буде реалізована після проходження процесу акредитації, разом із іншими рекомендаціями.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна	ГЕР рекомендує: 1) укласти положення про курсову роботу для здобувачів ОП; 2) практикувати опитування здобувачів ОП стосовно якості освіти на ОП; 3) уніфікувати розподіл балів семестрового і підсумкового контролю; 4) зробити заходи з популяризації	1) Рекомендація ГЕР щодо положення про курсову роботу для здобувачів ОП була реалізована. Відповідна інформація розміщена на сайті кафедри давньої та нової історії України та історичного факультету. 2) Рекомендація ГЕР щодо практики опитування здобувачів ОП стосовно якості

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь Університету
доброчесність	академдоброчесності регулярними, долучати до них представників НАЗЯВО, УНОІВ, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України.	освіти на ОП постійно реалізується в рамках традиційної для Університету політики. Відповідні матеріали розміщуються на сайті Університету. 3) Рекомендація щодо уніфікації розподілу балів семестрового і підсумкового контролю не може бути реалізована внаслідок відмінних форм контролю за кожною навчальною дисципліною, кількістю кредитів тощо. 4) Рекомендація ГЕР щодо регулярності заходів з популяризації академічної доброчесності завжди виконувалась в Університеті загалом та на історичному факультеті зокрема. Так, це передбачено під час роботи з керівниками з написання курсових робіт, пояснюється на низці курсів та популяризується серед студентства через низку інших каналів. Університет активно працює в цьому напрямі як беручи участь в міжнародних проектах (Erasmus, USAID, British Council) так і розвиваючи фундаментальні дослідження в інституті права, у якому функціонує одна із небагатьох в Україні кафедра інтелектуальної власності.
Критерій 6. Людські ресурси	ГЕР рекомендує: 1) активізувати публікаційну активність НПП з урахуванням ОК, які вони забезпечують; 2) запровадження системної практики викладання на ОП "Історія" вітчизняних та закордонних фахівців	Щодо рекомендації ГЕР про активізацію публікаційної активності НПП, які забезпечують викладання на ОП «Історія», то вона стимулюється як керівництвом Університету, так і факультету. І засвідчується тим, що наш Університет посідає першу позицію у світових та вітчизняних рейтингах ЗВО України за індексуванням і загальною кількістю публікацій НПП. Щодо другої рекомендації ГЕР (про запровадження системної практики викладання на ОП "Історія" вітчизняних та закордонних фахівців), то вона цілком слухна, реалізовувалась раніше, але ускладнилась внаслідок поточної війни. Проте в подальшому, після перемоги України, обов'язково буде активізована
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	ГЕР рекомендує запровадити практику інформування здобувачів стосовно одержання ними матеріальної підтримки	Дана робота в Університеті проводиться на постійній основі через органи студентського самоврядування як на загально-університетському рівні, так і на рівні факультетів

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь Університету
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	ГЕР рекомендує: 1) запровадити практику залучення здобувачів до оновлення ОП, систематизувати пропозиції, що надходять від здобувачів вищої освіти, виокремити ті, що враховані під час оновлення, та ті, що перебувають на розгляді чи відхилені; 2) збільшити періодичність оновлення ОП; 3) запровадити практику залучення до обговорення і оновлення ОП представників баз практик, систематизувати пропозиції, що надходять від них; 4) запровадити на ОП практику збору та аналізу інформації про професійний шлях випускників, залучати їх до обговорення і оновлення ОП.	1) Рекомендація ГЕР щодо залучення здобувачів до оновлення ОП, систематизувати пропозиції, що надходять від здобувачів вищої освіти, виокремити ті, що враховані під час оновлення, та ті, що перебувають на розгляді чи відхилені реалізується в Університеті. Проте цей напрям роботи можна поглибити. 2) щодо рекомендації про збільшення періодичності оновлення ОП, то з цією рекомендацією ми не можемо погодитись – за періоду оновлення понад 5 років (а практика перегляду раз на 6-8 років дійсно є популярною в провідних університетах ЄС, ми в цьому згодні з ГЕР) важко виконати вимоги чинного законодавства України, тому п'ятирічну періодичність варто визнати найоптимальнішою. 3) Рекомендація ГЕР про запровадження практики залучення до обговорення і оновлення ОП представників баз практик, з подальшою систематизацією пропозицій, що надходять від них, видається цілком доречною і неформально постійно реалізовувалась. 4) Рекомендація ГЕР щодо запровадити на ОП практики збору та аналізу інформації про професійний шлях випускників, залучати їх до обговорення і оновлення ОП так само реалізовувалась. Але останнім часом була ускладнена в світлі поточних подій. Також внаслідок того, що значний відсоток студентів і випускників даної ОП пов'язані із ЗСУ, а тому не можуть розголошувати відповідну інформацію відповідно до чинного законодавства
Критерій 9. Прозорість та публічність	ГЕР рекомендує запровадити практику розміщення у вільному доступі пропозицій роботодавців стосовно покращення ОП	Рекомендація ГЕР щодо запровадження розміщення у вільному доступі пропозицій роботодавців стосовно покращення ОП буде враховано